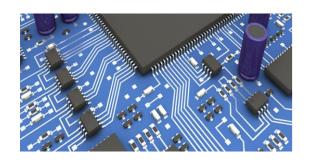
Aplikace Embedded systémů v Mechatronice

Michal Bastl

Organizace

Přednáška: Nepovinná, ale...

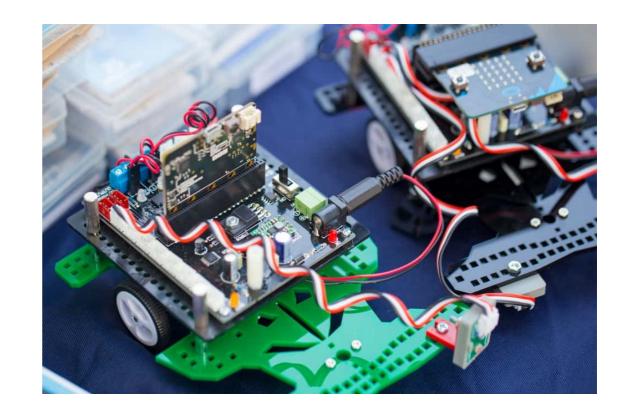
Cvičení: Povinné

Hodnocení předmětu 2023

• 3 domácí úlohy v průběhu semestru 3x5b

Zápočtové testy
 2x15b +1x20b

Semestrální projekt
 35b

zdroje: github BUT-FME-REV

Rozdíly mezi MATLABem a jazykem C:

C

- Kompilovaný jazyk
- Datové typy musí určit uživatel
- Přímý přístup do paměti
- málo klíčových slov
- Poměrně blízko hardwaru
- Oproti ASM je vzniklý kód čitelný (pokud byl programátor slušný : -)
- Je možné natropit chyby, které kompilátor nemůže ověřit
- Indexuje od 0

MATLAB

- Interpretovaný jazyk
- Datové typy určí interpreter
- Uživatel nemá přímý přístup do paměti
- Mnoho funkcí a klíčových slov
- Propast mezi hardwarem a programátorem je větší
- Je dobře čitelný, vývoj je rychlejší
- pracuje s pamětí sám. Nelze udělat zásadní chyby a jejich hledání je jednodušší
- Indexuje od 1

Číselné soustavy

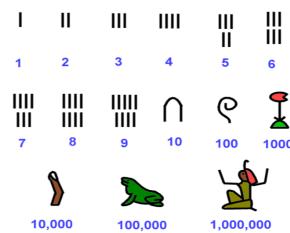
Poziční:

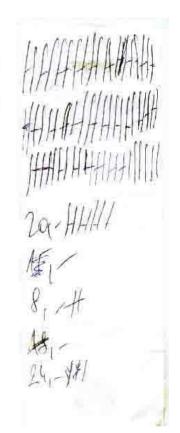
Klíčovou charakteristikou pozičních soustav je jejich základ. To je obvykle přirozené číslo větší než jedna. Váhy jednotlivých číslic jsou pak mocninami tohoto základu.

Tomuto odpovídá klasická desítková soustava.

Nepoziční

I II III IV V VI VII VIII IX X LCDM

Číselné soustavy

Dekadická: c = 156

Binární: c = 0b10011100

Hexadecimální: c = 0x9C

 $10^3 + 10^2 + 10^1 + 10^0$

 $2^4+2^3+2^2+2^1+2^0$

 $16^2 + 16^1 + 16^0$

MCU používá pouze binární. Hexadecimální soustava se používá ke zkrácení zápisu.

Jeden znak Hexadecimální soustavy odpovídá 4 bitům.

Například

BIN 0b11001000

HEX 0xC8

Datové typy v jazyce C

Před použitím musím proměnnou deklarovat i s datovým typem.

Název proměnné nesmí začínat číslicí

Př:

char a, b, c; unsigned int i=0; long counter;

Туре	Storage size	Value range
char	1 byte	-128 to 127 or 0 to 255
unsigned char	1 byte	0 to 255
signed char	1 byte	-128 to 127
int	2 or 4 bytes	-32,768 to 32,767 or -2,147,483,648 to 2,147,483,647
unsigned int	2 or 4 bytes	0 to 65,535 or 0 to 4,294,967,295
short	2 bytes	-32,768 to 32,767
unsigned short	2 bytes	0 to 65,535
long	8 bytes	-9223372036854775808 to 9223372036854775807
unsigned long	8 bytes	0 to 18446744073709551615

Rozsah datových typů je závislý na platformě

```
Knihovna stdint.h:
uint8_t, uint16_t, uint32_t
int8_t, int16_t, int32_t
```

Knihovna stdbool.h: bool, true, false

```
#include <stdio.h>
#include <stdint.h>
#include <stdbool.h>
int main(void)
    uint8_t a,b,c;
    uint16_t d=35000;
    a = 10;
    b = 100;
    c = a + b;
    printf("V c je %d, v d je %d", c,d);
    return(0);
```

Práce s proměnnými

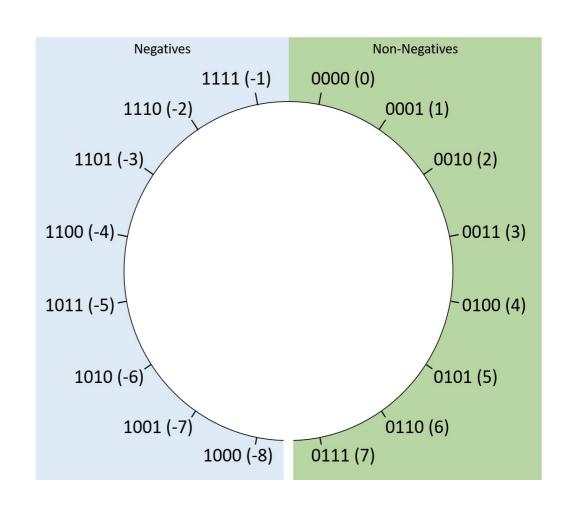
- Programátor určuje datové typy, ale zároveň si musí hlídat jejich rozsah
- Proměnné je možné přetypovat (typ) var
- Povšimněte si různých specifikátorů ve funkci printf() %d, %f, %li...

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <stdint.h>
int main()
    int a=10;
    int b=3;
    float c, f;
    c = a/b;
    f = (float)a/b;
    printf("c=%f, f=%f\n", c, f);
    int16_t d = 32768;
    uint16 t e = (uint16 t)d;
    printf("d=%d, e=%d", d, e);
    return 0:
```

Reprezentace čísel a dvojkový doplněk

 Realizace znaménka je nejčastěji pomocí tzv. dvojkového doplňku.

 Nevýhodou je asymetričnost (rozsah není pro záporná a nezáporná čísla stejný)

operátory

Využití:

Rychlé násobení a dělení >> bitový posuv:

 $A \ll n \text{ (násobení } 2^n)$; $A \gg n \text{ (dělení } 2^n)$

Masky:

AND, OR a případně XOR

&		٨
10011110	10011110	10011110
00001111	0000001	00001111
00001110	10011111	10010001

Symbol	Operator						
&	bitwise AND						
	bitwise inclusive OR						
^	bitwise XOR (eXclusive OR)						
<<	left shift						
>>	right shift						
~	bitwise NOT (one's complement) (unary)						

operátory

Operator	Meaning of Operator
+	addition or unary plus
-	subtraction or unary minus
*	multiplication
/	division
%	remainder after division (modulo division)

Operator	Meaning	Example
&&	Logical AND. True only if all operands are true	If $c = 5$ and $d = 2$ then, expression $((c==5) \&\& (d>5))$ equals to 0.
П	Logical OR. True only if either one operand is true	If $c = 5$ and $d = 2$ then, expression $((c==5) \mid (d>5))$ equals to 1.
!	Logical NOT. True only if the operand is 0	If $c = 5$ then, expression $!(c==5)$ equals to 0.

Operator	Meaning of Operator	Example
==	Equal to	s == 3 is evaluated to 0
>	Greater than	5 > 3 is evaluated to 1
<	Less than	5 < 3 is evaluated to 0
<u>!</u> =	Not equal to	5 != 3 is evaluated to 1
>=	Greater than or equal to	5 >= 3 is evaluated to 1
<=	Less than or equal to	5 <= 3 is evaluated to 0

Operator	Example	Same as
=	a = b	a = b
+=	a += b	a = a+b
-=	a -= b	a = a-b
*=	a *= b	a = a*b
/=	a /= b	a = a/b
%=	a %= b	a = a%b

ASCII tabulka

- Zápis v jazyce C pomocí jednoduchých uvozovek '0'
- Používáme datový typ char 0..255
- V původním rozsahu má 128 znaků (rozšířená pak 255)
- Pro více znaků se používá pole char[x]

Příklad:

• Chci vypisovat číslice 0..9 char c = 2;

Knihovna stdio.h: printf("cislice je %c", c + '0');

[Dec	Hx Oct Char		Dec	Нх	Oct	Html	Chr	Dec	Нх	Oct	Html	Chr	Dec	Hx Oct	Html Chi	<u>r</u>
	0	0 000 NUL (n	ull)	32	20	040	a#32;	Space	64	40	100	@	0	96	60 140	۵#96;	\$ 100
	1	1 001 SOH (s	tart of heading)	33	21	041	@#33;	1	65	41	101	A	A	97	61 141	a#97;	a
	2	2 002 STX (s	tart of text)	34	22	042	@#34;	rr	66	42	102	B	В	98	62 142	@#98;	b
	3	3 003 ETX (er	nd of text)	35	23	043	#	#	67	43	103	C	C	99	63 143	a#99;	C
	4	4 004 EOT (er	nd of transmission)	36	24	044	\$	ş	68	44	104	D	D	100	64 144	6#100;	d
	5	5 005 ENQ (ex	nquiry)	37	25	045	%	8	69	45	105	E	E	101	65 145	e	e
	6	6 006 ACK (a	cknowledge)				&		70	46	106	a#70;	F	102	66 146	f	Ê
	7	7 007 BEL (b	ell)	39	27	047	'	1	71	47	107	G	G	103	67 147	6#103;	g
	8	8 010 BS (ba	ackspace)	40	28	050	a#40;	(72	48	110	H	H	104	68 150	a#104;	h
	9	9 011 TAB (h	orizontal tab))					6#73;				i	
	10	A 012 LF (N)	L line feed, new line)	42	2A	052	&# 4 2;	*	74	4A	112	6#74;	J	106	6A 152	j	j
	11	B 013 VT (ve	ertical tab)	43	2B	053	+</td><td>+</td><td>75</td><td>4B</td><td>113</td><td>K</td><td>K</td><td>107</td><td>6B 153</td><td>k</td><td>k</td></tr><tr><td></td><td>12</td><td>C 014 FF (N)</td><td>P form feed, new page)</td><td></td><td></td><td></td><td>,</td><td>100</td><td>76</td><td>4C</td><td>114</td><td>L</td><td>L</td><td>108</td><td>6C 154</td><td>@#108;</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td>13</td><td></td><td>arriage return)</td><td></td><td></td><td></td><td>a#45;</td><td></td><td>77</td><td>N</td><td></td><td>M</td><td></td><td></td><td></td><td>m</td><td></td></tr><tr><td></td><td>14</td><td>E 016 <mark>50</mark> (s)</td><td>hift out)</td><td></td><td></td><td></td><td>a#46;</td><td></td><td></td><td>_</td><td></td><td>N</td><td></td><td></td><td></td><td>n</td><td></td></tr><tr><td></td><td>15</td><td></td><td>hift in)</td><td></td><td></td><td>OF THE</td><td>a#47;</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td>O</td><td></td><td></td><td></td><td>o</td><td></td></tr><tr><td></td><td>16</td><td>10 020 DLE (da</td><td>ata link escape)</td><td></td><td></td><td></td><td>0</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>P</td><td></td><td></td><td></td><td>p</td><td>_</td></tr><tr><td></td><td>17</td><td>11 021 DC1 (de</td><td>evice control 1)</td><td>-57</td><td></td><td>-119</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>Q</td><td></td><td></td><td></td><td>q</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>evice control 2)</td><td></td><td></td><td></td><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>R</td><td></td><td></td><td></td><td>r</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>evice control 3)</td><td>-</td><td></td><td></td><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>S</td><td></td><td></td><td></td><td>s</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>evice control 4)</td><td></td><td></td><td></td><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>4;</td><td></td><td></td><td></td><td>t</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>egative acknowledge)</td><td></td><td></td><td></td><td>5</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>U</td><td></td><td></td><td></td><td>u</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>ynchronous idle)</td><td></td><td></td><td></td><td>a#54;</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>V</td><td></td><td></td><td></td><td>v</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>According to the control of</td><td>nd of trans. block)</td><td></td><td></td><td></td><td><u>@</u>#55;</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>W</td><td></td><td></td><td></td><td>w</td><td></td></tr><tr><td></td><td>_</td><td>18 030 CAN (c:</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>8</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>4#88;</td><td></td><td></td><td></td><td>4#120;</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>nd of medium)</td><td></td><td></td><td></td><td>a#57;</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>Y</td><td></td><td></td><td></td><td>y</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>ubstitute)</td><td></td><td></td><td></td><td>a#58;</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>Z</td><td></td><td></td><td></td><td>@#122;</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td>Account of the contract of the</td><td>scape)</td><td></td><td></td><td></td><td>;</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>[</td><td></td><td></td><td></td><td>@#123;</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>ile separator)</td><td></td><td></td><td></td><td>۵#60;</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>\</td><td></td><td></td><td></td><td>@#124;</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>roup separator)</td><td></td><td></td><td></td><td>۵#61;</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>]</td><td></td><td></td><td></td><td>@#125;</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>ecord separator)</td><td></td><td></td><td></td><td>۵#62;</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>a#94;</td><td></td><td></td><td></td><td>~</td><td></td></tr><tr><td></td><td>31</td><td>1F 037 <mark>US</mark> (w</td><td>nit separator)</td><td>63</td><td>3F</td><td>077</td><td>۵#63;</td><td>2</td><td>95</td><td>5F</td><td>137</td><td>%#95;</td><td>: _ </td><td>127</td><td>7F 177</td><td></td><td>DEL</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td>ı</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></tbody></table>										

podminky if..else

```
//příklad podmínky
                                    //příklad podmínky
if...else
                                     if...else
int a = 10;
                                    int a = 10;
if (a == 10){
                                    if (a == 10){
else{
                                    else if(a > 10){
                                    else{
```

switch

- Program se řídí jednou proměnnou
- Pozor na ukončení příkazem break. Jinak by se vyhodnocovalo dále
- Default není nutně povinná
- Řídící proměnná nemůže být float nebo double

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main()
    char c;
    printf("Zadej znak:");
    c = getche();
    printf("\n");
    switch (c)
        case 'A':
            printf("Zadals A");
            break;
        case 'B':
            printf("Zadals B");
            break:
        case 'C':
             printf("Zadals C");
            break:
        default:
            break;
    return 0;
```

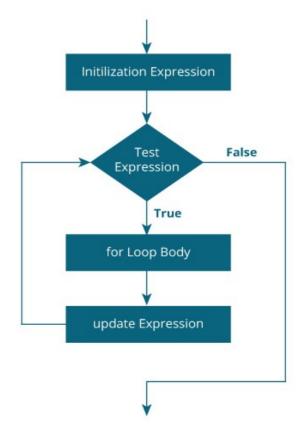
for smyčka

```
//příklad for smyčky

int i;

for (i=0; i < 10; i++){
   printf( "Ahoj svete" );
}</pre>
```

For smyčka se používá tehdy, kdy znám dopředu počet cyklů, které chci provést.

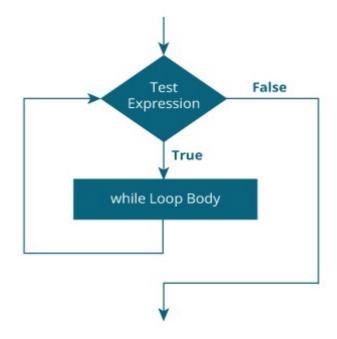
while smyčka

```
//příklad while
smyčky

int a = 10;

while(a <= 100){
    a = a * 10;</pre>
```

While smyčka funguje jinak, jednoduše opakuje blok programu v jeho těle dokud platí podmínka

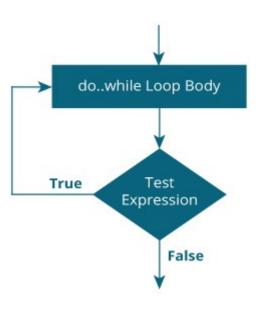

do-while smyčka

- Stejné jako while, jen se provede program a teprve potom se testuje podmínka
- Provede se tedy min. jednou

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main()
{
     do{
        printf("Provede se!");
     } while(0);
    return 0;
}
```


break, continue

```
while(test) {
    // dalsi kod
    if(vyraz) {
        break;
    }
    // dalsi kod
}

while(test) {
    // dalsi kod
    if(vyraz) {
        continue;
    }
    // dalsi kod
}
```

Funkce v C

- Funkce nemusí vracet hodnotu slovo void, jinak může vracet datové typy např. int, char apod... klíčové slovo return.
- Funkce může přijímat parametry (int a, char, b...) nebo žádné nemá (void)
- Překladač před použitím musí funkci "znát", případně ví, že funkce někde existuje. Je definovaná .
- Používáme prototyp funkce před prvním použitím. Deklarujeme ji.

```
void putchar(char c);  // prototyp pozor na ;

//definice funkce
void putchar(char c){
   bufferToSend = c;
}
```

Čtyři verze funkce

```
Funkce nic nevrací a nepřijímá: void fun(void)
```

Funkce nic nevrací a přijímá parametry: void fun(int a, int b)

Funkce vrací a nepřijímá parametry: int fun(void)

Funkce vrací a přijímá parametry: char fun(char a, int b)

Funkce v C

Deklarace vs. Definice

```
//deklarace (prototyp)
int soucet(int a, int b);
//main
int main(void){
  int c;
  c = soucet(10, 5);
  return 0;
//definice
int soucet(int a, int b){
  return a + b;
```

```
//definice
int soucet(int a, int b){
  return a + b;
//main
int main(void){
  int c;
  c = soucet(10, 5);
  return 0;
```

Ukázka v C

```
#include <stdio.h>
// prototypy
void tisk(void);
void tisk_cisla(int cislo);
int main(void){
    char cislo;
    tisk();
                        //pouziti funkce
    printf("Zadej cislo:");
    cislo = getche() - '0';
    printf("\n");
    tisk_cisla(cislo); //pouziti funkce
    return 0;
// definice
void tisk cisla(int a){
    printf("Cislo je %d\n", a);
//definice
void tisk(void){
    printf("Tisk z funkce\n");
```

```
#include <stdio.h>
// prototypy
int smysl zivota(void);
int pricti deset(int cislo);
int main(void){
    char cislo;
    printf("Smysl zivota: %d\n", smysl_zivota());
    printf("Zadej cislo:");
    cislo = getche() - '0';
    printf("\n");
    printf("Cislo +10 je: %d\n", pricti_deset(cislo));
    return 0;
// definice
int smysl_zivota(void){
    return 42;
//definice
int pricti_deset(int cislo){
    return cislo + 10;
```

Rekurze

- Rekurze znamená volaní sebe sama v těle funkce
- Pomocí rekurze lze jednoduše vyřešit určité úlohy
- Některé problémy jsou z podstaty rekurzivní součet čísel od 1..n, faktoriál apod.
- Rekurze vede k efektivnímu zápisu, ale je náročnější na zdroje
- Stack overflow
- Pozor na podmínku ukončení rekurze

```
#include <stdio.h>
                                                                int main() {
// prototypy
                                                                  result = sum(number); •
int sum(int n);
                                                                                        3+3=6
                                                                                        is returned
                                                                int sum(int n) {
int main(void){
                                                                  if (n != 0)
                                                                     return n + sum(n-1)
     char cislo;
     int suma;
                                                                     return n;
                                                                                        2+1=3
                                                                                        is returned
     printf("Zadej cislo:");
                                                                int sum(int n) {
     cislo = getche() - '0';
                                                                  if (n!=0)
     printf("\n");
                                                                     return n + sum(n-1)
     suma = sum(cislo);
                                       //pouziti funkce
                                                                     return n;
                                                                                        1+0=1
     printf("Suma je: %d", suma);
                                                                                        is returned
                                                                int sum(int n) {
     return 0;
                                                                  if (n != 0)
                                                                     return n + sum(n-1)
int sum(int n){
                                                                     return n:
     if(n != 0){
           return n + sum(n-1);
                                                                int sum(int n) {
                                                                                        is returned
                                                                  if (n != 0)
                                                                     return n + sum(n-1)
     else{
                                                                  else
           return 0;
                                                                     return n;
```

Platnost proměnných

- Proměnné v C mají určitou platnost
- Proměnné použité ve funkci existují pouze při volání funkce jsou lokální
- Při volání funkce se hodnota proměnné zkopíruje
- Globální proměnnou zavedu někde v globálním prostoru vně funkce main()
- Globální proměnné bych neměl nadužívat
- V příkladu je a = 10 pouze v těle funkce

```
#include <stdio.h>
//prototyp
void moje_funkce(int a);
int main(void){
    int a=0;
    moje funkce(a);
    printf("a je: %d\n", a);
    return 0;
// definice
void moje_funkce(int a){
    a = a + 10;
    printf("a je: %d\n", a);
```

Platnost proměnných

- Proměnné v C mají určitou platnost
- Proměnné použité ve funkci existují pouze při volání funkce jsou lokální
- Při volání funkce se hodnota proměnné zkopíruje
- Globální proměnnou zavedu někde v globálním prostoru vně funkce main()
- Globální proměnné bych neměl nadužívat
- V příkladu bude hodnota a = 10 jak ve funkci, tak v main

```
#include <stdio.h>
// globalni proměnná
int g a;
//prototyp
void moje funkce(void);
int main(void){
    moje_funkce();
    printf("a je: %d\n", g_a);
    return 0;
// definice
void moje_funkce(void){
    g a += 10;
    printf("a je: %d\n", g_a);
```

Platnost proměnných

Local scope a block scope

```
2 #include <stdio.h>
 3
 4 int main() {
           int a;
          a = 10;
10
        printf("a = %d", a); // zde je a nedeklarov
11
12
13
        return 0;
14 }
```

```
#include <stdio.h>
int main() {
     if (1){
         int a;
         a = 10;
         printf("a je: %d\n", a);
     int a;
     a = 20;
     printf("a je: %d\n", a);
     return 0;
```

Globální/lokální/static

- V tomto případě proměnná sum přestane existovat po opoštění funkce
- Pokud chci proměnnou zachovávat musím použít klíčové slovo static
- Proměnná static je vlastně globální proměnná (existuje po celou dobu programu)
- Nemohu k ní však přistupovat z dalších funkcí

```
#include <stdio.h>
// prototyp
int suma(int a, int b, int c);
int main()
    int a=1, b=5, c=10;
    printf("Suma1 je: %d\n", suma(a, b, c));
    printf("Suma2 je: %d\n", suma(a, b, c));
    printf("Suma3 je: %d\n", suma(a, b, c));
    return 0:
int suma(int a, int b, int c){
    static int pocet=0;
    int sum;
    sum = a + b + c + pocet;
    pocet++:
    return sum;
```

Překlad kódu

Preprocessing

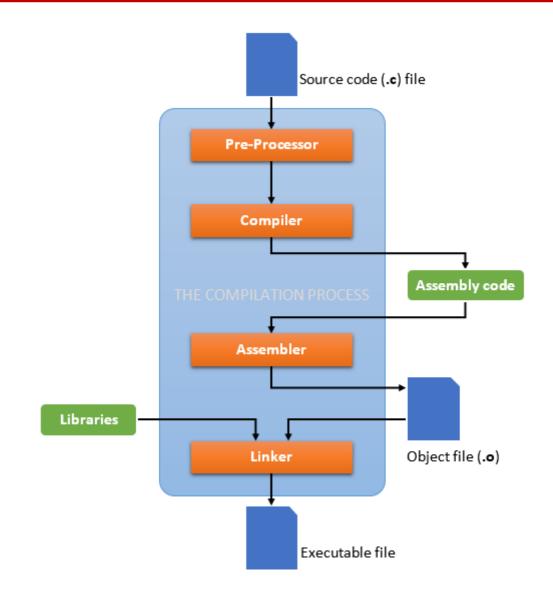
Základní příprava zpracuje direktivy preprocesoru a odstraní komentáře.

Compiling

Vezme výstup preprocesoru a převede C na assembly.

- Assembly
 Sestaví strojový kód tzv object .o kód
- Linking

Linker sestaví vše object kódy knihovny do jednoho. Určí jak vše bude v paměti. Ovlivňuje Linker file.

Preprocesor makra

```
#define MAX 1000
#define PI 3.14159
#define TWO_PI (2 * PI)
#define AND &&
```

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#define PI 3.1415F
#define ADD(x,y) (x + y)
int main()
    int polomer, a, b;
    printf("Vloz cislo:");
    polomer = (int)(getche() - '0');
    printf("\n");
    float obsah = PI*polomer*polomer;
    printf("Obsah je: %f\n", obsah);
    printf("Vloz cislo a:");
    a = (int)(getche() - '0');
    printf("\n");
    printf("Vloz cislo b:");
    b = (int)(getche() - '0');
    printf("\n");
    printf("Soucet a+b je:%d", ADD(a,b));
    return 0;
```

Podmíněný překlad

 Celé celky kódu mohu z překladu vyloučit preprocesorem

```
#ifndef
#if
#endif
#endif
```

```
#include <stdio.h>
#define NOT IMPLMENTED 0
int main(void)
#if NOT IMPLMENTED
   printf("Nevytisknes\n\r");
#endif
  return 0;
```

Vytvoření knihovny

K vytvoření knihovny potřebuji tzv. hlavičkový soubor a skript, kde mám své funkce, případně datové typy atd...

- Vytvoříme knihovnu a zavedeme funkce pro součet a odečet dvou celočíselných proměnných.
- #ifndef zabraňuje vícenásobnému vložení téhož kódu. Prostředí Vám doplní do .h souboru automaticky

```
#ifndef MYMATH_H
#define MYMATH_H

int soucet(int a, int b);
int odecet(int a, int b);
#endif
```

```
Soubor MyMath.c

#include "MyMath.h"

int soucet(int a, int b){
   return a + b;
}

int odecet(int a, int b){
   return a - b;
}
```

Kompilace pomocí GCC

gcc -E main.c proběhne pouze preprocesor

gcc -S main.c assembler

gcc -c main.c object code

gcc main.c komplet i s linkerem na w10 a.exe

gcc main.c -o program vznikne program.exe